

Briuselis, 2020 05 20
COM(2020) 531 final

KOMISIJOS ATASKAITA

Liuksemburgas

Pranešimas, parengtas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 3 dalį

KOMISIJOS ATASKAITA

Liuksemburgas

Pranešimas, parengtas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 3 dalį

1. ĮVADAS

2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Reglamento (EB) Nr. 1467/97 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Komunikate Komisija pritarė Tarybos nuomonei, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 protrūkio, dabartinės sąlygos leidžia pradėti taikyti šią išlygą. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos vertinimui. Pradėjus taikyti bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą leidžiama laikinai nukrypti nuo vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutiniu laikotarpiu. Kalbant apie korekcinę dalį, Taryba taip pat gali, remdamasi Komisijos rekomendacija, priimti patikslintą fiskalinę trajektoriją. Taikant bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą Stabilumo ir augimo pakto procedūros nestabdomos. Ji suteikia galimybę valstybėms narėms nukrypti nuo paprastai taikomų biudžetinių reikalavimų, o Komisijai ir Tarybai – imtis būtinų politikos koordinavimo priemonių laikantis Pakto.

Remiantis 2020 m. kovo 31 d. Liuksemburgo valdžios institucijų pateiktais ir vėliau Eurostato patvirtintais duomenimis¹, 2019 m. Liuksemburgo valdžios sektoriaus perteklius siekė 2,2 % BVP, o valdžios sektoriaus bendroji skola – 22,1 % BVP. 2020 m. stabilumo programoje planuojama, kad 2020 m. Liuksemburgo deficitas sudarys 8,5 % BVP, o skola – 28,7 % BVP.

Planuojamas 2020 m. deficitas yra *prima facie* įrodymas, kad bus susidaręs Stabilumo ir augimo pakte apibrėžtas perviršinis deficitas.

Todėl šiomis aplinkybėmis Komisija parengė šį pranešimą, kuriame analizuojama, ar Liuksemburgas laikosi Sutartyje nustatyto deficito kriterijaus. Skolos kriterijus gali būti laikomas įvykdytu, nes 2019 m. skolos santykis yra mažesnis už Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę. Pranešime atsižvelgiama į visus svarbius veiksnius ir deramas dėmesys skiriamas dideliame ekonominiame sukrėtimui, susijusiam su COVID-19 pandemija.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

1 lentelė. Valdžios sektoriaus deficitas ir skola (% BVP)

	2016	2017	2018	2019	2020 Komisija	2021 Komisija
Valdžios sektoriaus balansas	1,8	1,3	3,1	2,2	-4,8	0,1
Valdžios sektoriaus bendroji skola	20,1	22,3	21,0	22,1	26,4	25,7

Šaltinis: Eurostatas, Europos Komisijos 2020 m. pavasario prognozė.

2. DEFICITO KRITERIJUS

2020 m. stabilumo programoje planuojama, kad 2020 m. Liuksemburgo valdžios sektoriaus deficitas pasieks 8,5 % BVP, t. y. viršys Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę ir nebus jai artimas.

Planuojamas Sutartyje nustatytos pamatinės vertės perviršis 2020 m. yra išimtinis, nes jį lemia didelis ekonomikos nuosmukis. Atsižvelgiant į COVID-19 pandemijos poveikį, Komisijos 2020 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2020 m. realusis BVP susitrauks 5,4 %.

Planuojamas Sutartyje nustatytos pamatinės vertės perviršis būtų laikinas, remiantis Komisijos 2020 m. pavasario prognoze, kurioje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas 2021 m. sumažės iki mažiau kaip 3 % BVP. Tačiau šios projekcijos parengtos vyraujant išimtinai dideliame neapibrėžtumui.

Apibendrinant galima teigti, kad planuojamas 2020 m. deficitas viršija Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę ir nėra jai artimas. Planuojamas perviršis pagal Sutartį ir Stabilumo ir augimo paktą laikomas išimtiniu, o šiuo metu – ir laikinu. Taigi analizė rodo, kad deficito kriterijus pagal Sutartį ir Reglamentą (EB) Nr. 1467/97 *prima facie* nėra įvykdytas.

3. SVARBŪS VEIKSNIAI

Sutarties 126 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad, jei valstybė narė neatitinka reikalavimų pagal vieną ar abu tuos kriterijus, Komisija turi parengti pranešimą. Tame pranešime taip pat turi būti „atsižvelgiama, ar bendrojo šalies biudžeto deficitas yra didesnis už valstybės investicijų išlaidas, be to, įvertinami ir kiti svarbūs veiksniai, įskaitant valstybės narės vidutinės trukmės ekonomikos ir biudžeto būklę“.

Tie veiksniai išsamiau paašškinti Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnio 3 dalyje, kurioje taip pat nustatyta, kad būtina tinkamai atsižvelgti „į visus kitus veiksnius, kurie, atitinkamos valstybės narės nuomone, yra svarbūs siekiant visapusiškai įvertinti, ar laikomasi deficito ir skolos kriterijų, ir kuriuos valstybė narė nurodė Tarybai ir Komisijai“.

Dabartinėmis aplinkybėmis pagrindinis papildomas veiksnys, į kurį reikia atsižvelgti 2020 m., yra COVID-19 pandemijos, kuri labai veikia biudžeto būklę ir lemia labai neapibrėžtą perspektyvą, ekonominis poveikis. Dėl pandemijos taip pat pradėta taikyti bendroji nukrypti leidžianti išlyga.

3.1. COVID-19 pandemija

COVID-19 pandemijos sukeltas didelis ekonominis sukrėtimas daro didelį neigiamą poveikį visoje Europos Sąjungoje. Poveikis BVP augimui priklausys tiek nuo pandemijos trukmės, tiek nuo to, kiek laiko bus reikalingos priemonės, kurių imamasi nacionalinių valdžios institucijų, Europos ir pasauliniu lygmeniu, siekiant sulėtinti viruso plitimą, apsaugoti gamybos pajėgumus ir paremti visuminę paklausą. Valstybės narės jau ėmėsi arba imasi biudžeto priemonių, kad padidintų sveikatos sistemų pajėgumą ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Taip pat imtasi svarbių likvidumo paramos priemonių ir suteiktos kitos garantijos. Jei bus gauta išsamesnės informacijos, kompetentingos statistikos institucijos turi išnagrinėti, ar tos priemonės turi tiesioginį poveikį valdžios sektoriaus balansui. Dėl tų priemonių ir ekonominės veiklos sulėtėjimo susidarys gerokai didesnės valdžios sektoriaus deficito ir skolos pozicijos.

3.2. Vidutinio laikotarpio ekonominė būklė

2019 m. ekonominės veiklos augimas siekė 2,3 %, taigi buvo lėtesnis nei praėjusiais metais. Prieš pandemijos protrūkį vis dar buvo numatoma, kad 2020 m. BVP augs 2,7 %. Tačiau prasidėjus pandemijos protrūkiui ir priėmus sveikatos priemones viruso plitimui sustabdyti, tam tikrų ištisų ekonomikos dalių veikla visiškai sustojo, o kitos veikia gerokai mažesniu pajėgumu. Numatoma, kad 2020 m. ekonominė veikla labai susitrauks. Tai yra švelninamasis veiksnys vertinant, ar Liuksemburgas 2020 m. laikysis deficito kriterijaus.

Be to, neapibrėžtumas dėl COVID-19 pandemijos trukmės ir jos ekonominio poveikio lemia išimtinai didelį artimiausio laikotarpio makroekonominės perspektyvos neapibrėžtumą. Liuksemburgo, mažos atviros ekonomikos šalies, ekonominės veiklos raida labai priklausys nuo jo pagrindinių prekybos partnerių ekonominės veiklos rezultatų. Be to, didelė ekonomikos priklausomybė nuo finansų sektoriaus, kuris sudaro didelę dalį BVP, dar padidins netikrumą dėl susitraukimo dydžio; tą netikrumą taip pat lemia didelis kintamumas finansų rinkose.

3.3. Vidutinio laikotarpio biudžeto būklė

Remiantis galutiniais duomenimis ir Komisijos 2020 m. pavasario prognoze, 2019 m. Liuksemburgas viršijo savo vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą.

2020 m. stabilumo programoje numatoma, kad Liuksemburgo viešųjų finansų būklė COVID-19 pandemijos metu iš esmės pablogės: 2019 m. buvusį 2,2 % BVP perteklių 2020 m. pakeis 8,5 % BVP deficitas. Vyriausybė priėmė visapusišką 5,5 % BVP vertės paramos priemonių paketą, kurį sudaro priemonės darbo vietoms išsaugoti, parama sunkumų patiriančioms įmonėms ir papildomos sveikatos priežiūros išlaidos. 5,5 % BVP suma taip pat apima grąžintinas paskolas ir dalį atidėtų tiesioginių mokesčių; valdžios institucijų teigimu, šios priemonės turėtų tiesioginį poveikį biudžetui. Deficitas taip pat atspindi numatomą pajamų nuosmukį, kuris daugiausia susijęs su pajamų iš tiesioginių ir netiesioginių mokesčių sumažėjimu. Vidutinio laikotarpio fiskalinė perspektyva tebėra labai neaiški.

3.4. Kiti valstybės narės nurodyti veiksniai

2020 m. gegužės 11 d. Liuksemburgo valdžios institucijos atsiuntė raštą, kuriame pagal Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnio 3 dalį nurodė svarbius veiksnius. Ankstesniuose skirsnuose pateikta analizė jau iš esmės apima pagrindinius valdžios institucijų nurodytus

veiksnius. Savo rašte Liuksemburgo valdžios institucijos pabrėžė, kad jų biudžeto projekcijos yra pagrįstos labai atsargiomis tiek pajamų, tiek išlaidų prielaidomis. Siekiant atsižvelgti į didelį neapibrėžtumą, rengiant pajamų projekcijas naudotas mažesnis nei paprastai elastingumas.

4. IŠVADOS

Stabilumo programoje planuojama, kad 2020 m. Liuksemburgo valdžios sektoriaus deficitas pasieks 8,5 % BVP, t. y. viršys Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę ir nebus jai artimas. Planuojamas pamatinės vertės perviršis laikomas išimtiniu, o šiuo metu – ir laikinu.

Vadovaujantis Sutartimi ir Stabilumo ir augimo paktu, šiame pranešime taip pat išnagrinėti svarbūs veiksniai.

Apskritai, kadangi planuojamas deficitas gerokai viršija 3 % BVP, atsižvelgiant į visus svarbius veiksnius, analizė rodo, kad Sutartyje ir Reglamente (EB) Nr. 1467/1997 apibrėžtas deficito kriterijus nėra įvykdytas.